

Simuna ja Maria Hanhela – 1800-luku alkaa Onkamonylän Mettoselta Taipaleenkylän Hanhelaan 1836

Simuna ja Maria lapsineen sekä lasten puoliset vanhempineen

Taulu 1

I Simuna Tuomaanp Hanhela, Mettovaara

Tal Hanhela Nro 52 (1836-88), Mettovaara Nro 53 (1822-34), s. 18.12.1801 Haukipudas, k. 11.11.1888 Haukipudas. ## Simuna syntyi Onkamon Mettosella. Simunan vanhemmat olivat Tuomas ja Liisa: Tuomas Juhonp Mettovaara, Metsävaara, Niskala, Tal Mettovaara Nro 53 (1809-22), s. 03.08.1767 Haukipudas, k. 06.03.1822 Haukipudas. Vihitty 21.12.1797 li. Liisa Vilpunt Mettovaara o.s. Jakku, Haipus, s. 10.04.1773 li, k. 07.01.1809 Haukipudas. Simuna oli isänsä 2./7 ja äitinsä 2./3 lapsi. Simunalla oli ikää 7 v, kun äiti kuoli. Runsaan 2 v kuluttua hän sai äitipuolen. # Simuna osti Taipaleenkylästä Hanhelan tilan 1836 ja muutti sinne perheensä kanssa. Ruotsin valtakunnassa maatalojen verotus laskettiin veroyksikkönä käytetyn manttaalien perusteella. Hanhela-tilan manttaaliluku oli 1/12 eli aika vaatimaton, kun luvulla 1/1 verotus olisi ollut maksimissa. Manttaalilla ei ollut yhteyttä pinta-alaan. # Simunaa on ripitetty juopottelusta 1841. Simuna määrättiin velipuolensa Juhon alaikäisten lasten holhoojaksi 1848. Juhon ens pso, viiden lapsen äiti, oli kuollut 1846. ##.

Puoliso: 07.07.1829 Kiiminki

Maria Erkint Hanhela, Mettovaara o.s. Huru

s. 18.04.1797 Kiiminki, k. 29.01.1884 Haukipudas. ## Maria oli 7-lapsisen perheen esikoinen naapurikylän Hurunmäeltä 4 km:n päässä Hanhiperältä. Useissa asiakirjoissa hänelle on merkitty väärä s-tieto 5.4.1805 Haukipudas. Marian esipolvet ovat pääosin Kiiminkijokivarresta. ##. Vanhemmat: Erkki Simonp Huru, Ala-Huru, Tal Hurula Nro 13 Alakylä, s. 27.09.1770 Alakiiminki, k. 14.05.1838 Kiiminki. ## Erkki oli vanhempiansa, Simo Juhonp (s1733-k1794) ja Reeta Erkint Luukela (s1733Hp-k1809), 8./9 lapsi. Hurun tila on perustettu 1500-luvun lopulla, mutta asutusta Hurunmäellä lienee ollut jo paljon aiemmin. Erkin iii Pekka (s1675Alak-k1742Alak) asui perheineen isonvihan (1713-21) aikana Pudasjärvellä, josta palattuaan hän sai lisänimen Kollajan Pekka. Hän ylösotti Hurun talon autiosta eli vihollinen oli polttanut sen isonvihan aikana. # Vuoteen 1782 kiiminkiläisten s-paikaksi kirjattiin Alakiiminki, sen jälkeen Kiiminki. ##. Vihitty 18.12.1795 Kiiminki. Liisa Paavont Huru o.s. Pulkkinen, s. 03.04.1774 li, k. 03.11.1840 Kiiminki. ## Liisa oli vanhempiansa, Paavo Paavonp (s1736Pud-k1809li) ja Reeta Matint Leskelä (s1745-k1826), 3./10 lapsi. Liisan esipolvet olivat pääosin Iijokivarresta, isänpuoli Pudasjärveltä ja äidinpuoli Iistä. Liisa oli tal:n tytär Pirttitörmältä, joka on sittemmin nimetty Jakkukyläksi. ##.

Lapset:

1. Liisa Simunant Mettovaara, s. 31.05.1830 Haukipudas, k. 31.08.1832 Haukipudas. ##
Haukiputaalla kuoli 1832 n 120 henkeä. Lähes 70 kuoli punatautiin, ja heistä valtaosa oli lapsia kuten Liisa ja siskonsa Maria. Vuosina 1831 ja 1833 kuolleita oli vain noin puolet epidemiovuoden määrästä. Rödsot eli punatauti oli yleisimmin bakteerin aiheuttama verinen suolistotulehdus, joka puutteellisissa hygieniaoiloissa oli aika tavallinen epidemian aiheuttaja vielä 1800-luvulla. ##.
2. Maria Simunant Mettovaara, s. 25.12.1831 Haukipudas, k. 28.08.1832 Haukipudas.
3. Kaisa Simunant Järvelä o.s. Hanhela, Mettovaara, s. 02.08.1833 Haukipudas. Tauluun 2
4. Reeta Simunant Häkkinen o.s. Hanhela, Mettovaara, s. 13.01.1836 Haukipudas. Tauluun 3
5. Simuna Simunanp Hanhela, s. 28.02.1839 Haukipudas. Tauluun 4
6. Juho Simunanp Hanhela, s. 16.12.1843 Haukipudas. Tauluun 5

Taulu 2 (taulusta 1, (isä Simuna Hanhela, Mettovaara))

II Kaisa Simunant Järvelä o.s. Hanhela, Mettovaara

s. 02.08.1833 Haukipudas, k. 17.05.1915 Kiiminki. ## Kun Kaisa muutti n 7 km:n matkan Järvelään, siellä asuivat Matin vanhemmat sekä hänen naimattomat sisaruksensa - kaksi siskoa ja kaksi veljeä. Matin isä kuoli 7 vuoden kuluttua ja äiti 9 v myöhemmin. Matista tuli muodollisesti isäntä vasta äitinsä kuoleman jälkeen. ##.

Puoliso: 23.03.1858 Haukipudas

Matti Heikinp Järvelä

Tal Järvelä Nro 29 (aik 35) Nurmijärvi Alakylä, s. 08.03.1830 Kiiminki, k. 03.04.1900 Kiiminki. ##

Matti oli vanhempiensa 3./7 lapsi. Matin iii Matti (s1731-k1795) ja iiä Liisa (s1740-k1806) ovat tulleet Kempeleestä Nurmijärven rantamille uudisasukkaiksi 1770-luvulla. Järvelän tilan

manttaaliluku oli 1/6. Tilan koko oli 186 ha, josta 50 viljeltyä. Vuosittain laaditussa henkikirjassa tilan uusi nro 29 näkyi ens kerran v 1876. Matin n 1880 lunastama perintötila oli jakamaton. ##.

Vanhemmat: Heikki Antinp Järvelä, Tal Järvelä Nro 35 Nurmijärvi Alakylä, s. 01.02.1799 Kiiminki, k.

23.07.1865 Kiiminki. ## Heikki oli vanhempiensa 2./5 lapsi. Tila sai numeron 35 noin 1803. Heikki

viljeli jakamatonta Järvelä-tilaa yhdessä naimattoman isoveljensä Matin (s1795-k1852) kanssa. ##.

Vihitty 19.04.1825 Kiiminki. Lusia Matint Järvelä o.s. Takku, s. 30.03.1797 Kiiminki, k. 02.11.1874

Kiiminki. ## Lusia oli itsellisten 2./3 lapsi. Hänen renki-isänsä oli Matti Jaakonp (s1772Alak-k1813)

ja äiti Anna Matint Väänänen (s1765Ylik-k1812). Lusian ää polveutui hetejärvisestä Oinas-suvusta

Pudasjärveltä. ##.

Taulu 3 (taulusta 1, (isä Simuna Hanhela, Mettovaara))

II Reeta Simunant Häkkinen o.s. Hanhela, Mettovaara

Its Kello (1881-95), s. 13.01.1836 Haukipudas, k. 24.02.1895 Haukipudas. ## Reeta oli Juhon toinen

vaimo. Juholla oli ens liitosta yksi poika, joka kuoli 18-vuotiaana. Juhon ens pso kuoli em pojan

lapsivuoteeseen. # Kuinka kellolainen leskimies Juho Näyhö olikaan löytänyt uudeksi vaimokseen

Reetan, pitäjän perukalta Hanhiperältä? Juhon veli Heikki ja vaimonsa Heleena olivat 1860-luvun

puolivälissä muuttaneet tilalle Taipale-Rautio Taipaleenkylässä. Ehkäpä Heikin perheen kautta oli

kulkeutunut Juholle tieto, että yhden virstan päässä Hanhelassa oli naimaton Reeta-neito... ##.

Puoliso: 23.06.1866 Haukipudas

Juho Heikinp Häkkinä, aik. Näyhö

Tal Häkkinä-Mestarinautio Nro 58 (1870-81), s. 20.07.1841 Haukipudas, k. 12.07.1881 Haukipudas. ## Vanhempinsa 7./14 lapsi. Juholla itsellään lapsia 1+4. Juhon elämä oli huomattavasti lyhempi kuin vanhempinsa. Hänen kuolinsyyksi on merkitty ruusu, joka on streptokokkibakteerin aiheuttama hengenvaarallinen kudosinfektio. # Juho muutti kotitaltaan Reeta-vaimon ja kahden lapsen kanssa Mestarinautio-tilalle, jonka oli entinen sotilastorppa ja jonka lähitilukset sijaitsivat Pohjois-Kellossa. Tilaan kuului myös laajahkoja merenranta-alueita myöhemmän Pateniemen saha-alueen pohjoisreunalla, jossa 2020-luvullakin ovat Häkkinäntie ja Häkkinäranta. # Komealta kalskahtava Mestarinautio-nimi saattaa juontaa juurensa pyövelin eli mestaajan kunniallista ammattia harjoittaneeseen asujaan ennen 1800-lukua. ##.

Vanhemmat: Heikki Heikinp Näyhö, Vehkaperä, Tal Näyhö Nro 9 Kello (1840-), s. 28.05.1810 Haukipudas, k. 14.12.1877 Haukipudas. ## Heikki oli vanhempinsa, Heikki Juhonp Vehkaperä-Hekkala-Haapaniemi (s1779-k1825) ja Marketta Erkint Huru (s1778-k1831), 4./7 lapsi. Heikin lähimmät esipolvet olivat pääosin Kellosta. Heikin äiä oli sotilas Polikarpus Callberg (k1799). # Heikin syntyessä miesten elinajanodote Suomessa oli hiukan yli 30 v. Heikki eli 67-vuotiaaksi eli saman verran kuin vastasyntyneen poikalapsen elinajanodote oli v 1970. Miesten elinajanodote on Suomessa 2020-luvulla rapiat 4 v lyhempi kuin naisten. ##. Vihitty 22.01.1832 Haukipudas. Reeta Mikont Näyhö o.s. Rautio, s. 03.02.1811 Haukipudas, k. 03.09.1896 Haukipudas. ## Reetan isällä Mikolla (s1767-k1837) oli kellolaiset juuret, kun taas äiti Kaisa Koffman-Rönberg (s1775-k1850) oli syntynyt Kuivaniemellä. # Reetan syntyessä naisten elinajanodote Suomessa oli n 40 v. Reeta eli 85-vuotiaaksi eli saman verran kuin vastasyntyneen tyttölapsen elinajanodote oli v 2020. # Reetalle ja Heikille syntyi 14 lasta vv 1832-54. Heistä viisi kuoli hyvin pieninä eli heidän elinajanodotteet eivät toteutuneet. Nuorin lapsi Jaakko muutti 19-vuotiaana Amerikkaan 1873. ##.

Taulu 4 (taulusta 1, (isä Simuna Hanhela, Mettovaara))

II Simuna Simunanp Hanhela

Tal Hanhela Nro 52, s. 28.02.1839 Haukipudas, k. 07.12.1904 Haukipudas.

Puoliso: 18.04.1881 Kiiminki

Maria Pekant Hanhela o.s. Timonen

s. 12.02.1856 Kiiminki, k. 25.09.1914 Haukipudas. ## Marian kolme lähintä esipolvea ovat lähes kattavasti (ala)kiiminkiläisiä. Hän oli vanhempinsa 3./4 lapsi. Marialla oli ikää vajaat 2 v, kun isä kuoli. Äiti avioitui pian uudelleen, ja Maria sai viisi nuorempaa sisarpuolta. Maria saattoi jatkaa eloaan syntymäkodissaan Honkasentörmällä omaan avioitumiseensa saakka. Jo Marian äiiii Matti (s1703-k1779) asutti tilaa Timonen-Honkanen. # Marian veli Pekka Honkanen-Timonen (s1853-k1934) oli vielä naimaton, kun hänestä tuli Ala-Honkasen talollinen isäpuolensa jälkeen 1907. Pekalla oli ikää 57 v, kun hänet 1910 nai leskivaimo Reeta. Reetan poika Janne Kauppila (s1892-k1972) oli Ala-Honkasen seuraava isäntä. Omistajasuvun vaihduttua ja em Pekan kuoltua 1934, Timonen-sukua ei enää asunut tällä tilalla. ##.

Vanhemmat: Pekka Juhonp Timonen, Kaattari, Vävytal Ala-Timonen Nro 27 (1849-57) Alakylä Honkanen, s. 08.08.1826 Kiiminki, k. 22.11.1857 Kiiminki. ## Pekka oli isänsä 2./8 ja äitinsä 2./4 lapsi. Kun Pekka solmi avioliiton, hänen lapsuudenperhe asui Kaattari-tilalla. Pekalla oli edessä

turvallinen elämä talollisena, mutta hän menehtyi kuumesairauteen vain 31-vuotiaana. ##. Vihitty 18.12.1849 Kiiminki. Liisa Kaisa Jaakont Timonen, s. 20.05.1834 Kiiminki, k. 28.10.1905 Kiiminki. ## Liisa oli vanhempiensa 2./2 lapsi. Hänen Jaakko-veljensä oli elänyt vain 1825-30. Liisalla oli lapsia 4+5. Ens pso Pekka ehti olla vävytalollisena alle 10 v. Puolisot Liisa ja Pekka olivat keskenään kaksinkertaiset pikkuserkut. Toinen pso Juho Karjalainen (s1832-k1907) oli vävytalollisena lähes 50 v, ja eli leskenä vajaat 2 v Liisan kuoltua. ##.

Taulu 5 (taulusta 1, (isä Simuna Hanhela, Mettovaara))

II Juho Simunanp Hanhela

Tal Hanhela Nro 52, s. 16.12.1843 Haukipudas, k. 23.09.1913 Haukipudas. ## Kuolinsyyski on kirkonkirjoihin merkitty vanhuus. ##.

Puoliso: 05.07.1867 Haukipudas

Liisa Mikont Hanhela o.s. Kropsu

s. 07.02.1847 Haukipudas, k. 26.03.1919 Haukipudas. ## Liisa oli äitinsä 2./5 ja isänsä 1./4 lapsi.

Liisa syntyi isänsä kotitalalla Jussilassa. Hänen velipuoli Sakari Kropsu, aik Suokkonen, ja veli Juho Kropsu toimivat kruununluotseina. Liisan pikkusiskot olivat kaksoset. Mariasta tuli Pikkujämsä-Kellontörmän emäntä Jokikylään ja Anna Gretasta Mrs Seeborg Amerikkaan. Liisan kuolinsyyski on kirkonkirjoihin merkitty vanhuus. ##.

Vanhemmat: Mikko Juhonp Kropsu, Jussila, Tal Halonen-Kropsu Nro 27 (1855-59) Putaankylä, s. 24.08.1816 Haukipudas, k. 29.09.1859 Haukipudas. ## Mikko oli vanhempiensa 2./9 lapsi, tal poika Jussilasta. Mikon lähiesipolvet ovat pääosin Haukiputaalta, mutta vaimoja on tullut sukuun myös Ylikiimingistä, listä, Oulusta ja Lumijoelta. Mikon iii Jaakko (s1692-k1763) osti autioksi jääneen Jussilan perintötalon v 1721. # Mikon ii Antti vihittiin 25.4.1786 Priita Hutun kanssa. Samassa tilaisuudessa vihittiin aviopariksi myös kaksi leskeä eli Antin Juho-isä ja Priitan Liisa-äiti. Mikon äiii Juho Rautio (k1790) ja hänen isänsä Matti Takku (k1768) ovat toimineet kirkonisäntinä. Mikon vaimolla oli ed aviosta yksi poika. Mikko muutti kotitaltaan Jussilasta Halonen-Kropsuun 1855, jolloin s-nimeksi vakiintui Kropsu. ##. Vihitty 20.02.1846 Haukipudas. Anna Maria Pekant Kropsu, e Suokkonen o.s. Luukela, Mt (1876-), Leskiemäntä Halonen-Kropsu Nro 27 (1859-1875), s. 19.04.1816 Haukipudas, k. 08.10.1900 Haukipudas. ## Anna oli talollisen tytär Luukela-Kärpästä, vanhempiensa 2./3 lapsi. Isoveli kuoli pienenä ja pikkusisko Reeta oli aviossa Antti Ervastin kanssa. Annalla oli lapsia 1+4. Ens mies kuoli 29 ja toinen 43 v:n iässä, molemmat äkillisesti tuntemattomasta syystä. # Jo Annan iiiii Jaakko (s1659-k1743) asui Haukiputaan vanhimpiin kuuluvalla tilalla Luukela Nro 1. Tila sijaitsee Putaankylällä Vahtolanlahden tuntumassa, ja sillä on ulkopalsta Jokikylässä Kärpänmäellä. Annan äidinpuoleisessa lähisuvussa on useita lissä syntyneitä. Annan vanhemmat Pekka ja Maria olivat keskenään Luukela-pikkuserkut. ##.